

Argumentaatio

ÄI5 oppitunti 2

Inka Vilén syksy 2026

Tavoitteet

- Opit keskeiset **argumentaation** käsitteet.
- Opit **vaikuttamisen** keinoja.
- Opit **perustelemaan** väitteitäsi.
- Opit analysoidaan ja arvioimaan **argumentaation keinoja ja argumentoivia tekstejä.**

Keskeisiä käsitteitä

- argumentaatio
- väite
- pääväite
- perustelu
- argumentti
- perustelutavat
- taustaoletus
- argumentaatiovirheet
- tulevilla tunneilla:
retoriset keinot, huumori,
ironia, kertomuksellisuus

Argumentaatio

Argumentaatio on **vakuuttelua**,
jolla yritetään saada lukija tai kuulija
jonkin asian puolelle tai sitä vastaan.

Argumentaatio

- väitteet
- pääväite
- arvo/toiminta

Argumentaatio

Väitteiden tukena perustelut:
osoittavat väitteen todeksi
tai tekevät siitä uskottavan.

Argumentaatio

Väite + perustelu
= argumentti

Perustelutapoja

- Faktatieto (tilastot ja tutkimukset)
- Auktoriteetti
- Tunteet ja tarpeet
- Oma kokemus
- Seuraukset (edut/haitat)
- Analogia (rinnastus)
- Arvot
- Havainto ja esimerkki

Kokonaiskuva!

- Älä jämähdä yksittäisiin asioihin, vaan katso kokonaiskuvaa!
- Mitkä perustelutavat toistuvat?
- Miten niillä tuetaan pääväitettä?
- Huomaa: argumentaatio voi olla piilotettua.

Vasta-argumentti

Vasta-argumentti (kaksipuolinen perustelu)
kumoaa vastapuolen argumentin
osoittamalla heikkouksia tai puutteita

Taustaoletukset

Väitteet ja perustelut sisältävät erilaisia taustaoletuksia. Taustaoletuksilla tarkoitetaan sellaisia **arvoja ja mielipiteitä**, joista tekstin vastaanottajan oletetaan olevan samaa mieltä.

Konteksti ja kohderyhmä

- Konteksti = julkaisupaikka ja aika
- Kohderyhmä
- Sekä kohderyhmä että konteksti vaikuttavat
 - taustaoletuksiin
 - argumentteihin

Tavoite

tunne

→ voimakas reaktio

tilastot ja tutkimukset

→ vetoavat järkeen

Tilanne ja argumentoija

Missä tilanteessa argumentoidaan?

Kuka argumentoi?

Miksi joku voi uskoa helpommin
somevaikuttajaa kuin asiantuntijaa?
Miten tätä hyödynnetään?

Argumentaation vakuuttavuus

Lukijan/kuulijan kriittinen suhtautuminen:

- Ovatko argumentit uskottavia ja vakuuttavia?
- Miten väitteet on perusteltu?

Argumentaation vakuuttavuus

- 1) Riittävän monipuoliset perustelut, jotka kestävät kriittistä tarkastelua.
- 2) Huomioidaanko mahdolliset vasta-argumentit?
- 3) Taustaoletukset: osuvia vai virheellisiä?

Argumentaativirheet

Argumentaatiovirheet

- Yleistys
kaikkien jakama kyseenalaistamaton totuus
- Yksittäistapaus
pyrkii kumoamaan yleispätevän tai tilastoon perustuvan argumentin
- Harhautus
suunnataan huomio johonkin muuhun asiaan

Argumentaatiovirheet

- Ihmistä vastaan hyökkääminen
sivuutetaan väite, hyökätään väitteen esittäjää tai hänen ominaisuuksiaan vastaan
- Väärä vastakkainasettelu
täytyy valita kahden vaihtoehdon väliltä, vaikka muitakin vaihtoehtoja olisi
- Väärä syy-seuraussuhde
luodaan syy-seuraussuhde, joka ei pidä paikkaansa

Argumentaatiovirheet

- Kaltevan pinnan argumentti
äärimmäisyyksiin vievä seurausten ketju
- Olkinukke
maalataan vastustavasta kannasta niin kärjistetty kuva,
että se on helppo kumota

Kriittinen
lukeminen
on avain
argumentaatio-
analyysiin.

Tuntitehtävät

1) Tehtävät 1–4 (luku 3 Argumentaatio).

2) Lue ensimmäisellä oppitunnilla kirjoittamasi mielipideteksti läpi.

- Merkitse tekstiin pääväitteesi.
- Poimi käyttämäsi perustelut ja nimeä perustelutavat.